

رد «میترا ایسم» را در تپه باستانی کلگه‌زین بجوید

او با اشاره به اینکه تپه باستانی کلگه‌زین در دهه ۵۰ در جریان باستان‌شناسی کاوش شده بود گفت: کاوش‌های صورت گرفته اصولی نبوده و در قالب گزارش کوتاهی بدون عکس و نتیجه‌ای آرایه و گفته شده بود که این آثار مربوط به دوره ساسانی-اشکانی هستند اما این امر جنبه تاریخی و علمی نداشت بلکه حرف و حدیث بوده است. این باستان‌شناس عنوان کرد: دیوارنگاره کشف شده از تپه باستانی کلگه‌زین متعلق به دیواره بیرونی یک معبد بوده که به احتمال زیاد مربوط به آیین مهرپرستی، آیین مهر یا میترایسم است. تپه باستانی کلگه‌زین مربوط به سده ۲ پیش از میلاد است که در شهرستان مسجدسلیمان، مرکز شهر، چهارراه بهداری، اداره میراث فرهنگی

یک باستان‌شناس با اشاره به اهمیت کاوش در تپه باستانی کلگه‌زین در مسجدسلیمان گفت: این تپه باستانی آثار تاریخی پنهانی دارد که با کشف آنها اطلاعات جدیدی به داشته‌های علمی و تاریخی کشور در خصوص آیین رازآمیز مهرپرستی یا میترایسم می‌توان به دست آورد. زیبا صالحی‌فرگنی با بیان اینکه تپه باستانی کلگه‌زین به گنجینه‌ای می‌ماند که می‌تواند بسیاری از سوالات بی‌پاسخ و بسیاری از زوایای مبهم و تاریک این آیین را برای ما مشخص کند، خاطرنشان کرد: آثاری که نشانی از آیین مهرپرستی دارند و در گوشه‌گوشه کشور کشف می‌شوند از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردارند چراکه در خصوص این آیین کمبود اطلاعات داریم.

مسجدسلیمان واقع است. این اثر در تاریخ ۱۸ اسفند ۱۳۶۴ با شماره ثبت ۱۷۰۸ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. صالحی‌فرگنی با تاکید بر اینکه حفاظت درست و اصولی از هر محوطه باستانی بیشتر از کاوش اهمیت دارد گفت: این تپه باستانی در کنار موزه مسجدسلیمان واقع شده و حفاظت می‌شود اما برنامه‌ای برای کاوش لازم است که باید در دستور کار مسئولان ذی‌ربط قرار بگیرد با اشاره به اینکه یکی از مشکلات اساسی در کاوش‌های باستان‌شناسی نبود آمادگی و تدارکات لازم برای حفاظت است گفت: حقیقت این است که برای هر محوطه باستانی پیش از اقدام به کاوش باید طرح حفاظت حین کاوش براساس اطلاعات موجود از قبیل امکانات، تجهیزات و مواردی از این دست وجود داشته باشد.

جاده‌سازی در حریم «منجیق» با مجوز میراث فرهنگی؟!

یک دوستدار میراث فرهنگی می‌گوید: در حریم محوطه باستانی «منجیق» باغملک با مجوز اداره کل میراث فرهنگی خوزستان اقدام به جاده‌سازی شده است. نسرين کریمی، با اشاره به اینکه منطقه کهن منجیق آثار نهفته کاوش نشده و پنهان بسیاری دارد گوش‌زد کرد: در صورت جاده‌سازی آثار تاریخی کشف نشده متعددی از محوطه باستانی منجیق در معرض تهدید و نابودی قرار می‌گیرند. وی گفت: ایجاد جاده در محوطه باستانی منجیق تبعات بسیاری دارد و بیم آن می‌رود که آثار تاریخی منجیق در معرض

خطر جدی قرار بگیرند زیرا از نظر فرهنگی، تاریخی و باستان‌شناسی آثار کشف نشده فوق‌العاده دارای اهمیت هستند که ممکن است با کشف آنها به داشته‌های علمی و تاریخی ما هم اضافه شود. او با تاکید بر اینکه نباید اجازه دهیم در حریم محوطه باستانی منجیق جاده‌کشی شود، تاکید کرد: حفظ و نگهداری محوطه باستانی منجیق وظیفه تمامی دستگاه‌های اجرایی و مردم است چراکه باید این میراث گران‌بها حفظ شود.

این دوستدار میراث فرهنگی بیان کرد: اجرای طرح جاده‌کشی به رغم داشتن تاثیر مثبت

در رشد و ارتقای شاخص‌های عمرانی و آبادانی منطقه به دلیل وجود پیامدهای احتمالی در خصوص وارد کردن خسارات به آثار تاریخی و فرهنگی این محوطه موجی از نگرانی را در میان متخصصان و کارشناسان از منظر علمی و دوستداران فرهنگ و تاریخ کشور ایجاد کرده است. وی با اشاره به مکاتبه با شورای این شهرستان در این خصوص گفت: جوابیه شورای شهر عجیب بود زیرا اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان مجوز ساخت جاده در حریم این محوطه را به شورای شهرستان داده است. کریمی با تاکید بر اینکه دوستداران میراث فرهنگی مخالف اجرای هر گونه پروژه‌ای در

«عمارت منصوری» ملایر دوباره جان می‌گیرد

معاون میراث‌فرهنگی اداره‌کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان همدان از مرمت عمارت منصوری ملایر در آینده نزدیک خبر داد. اتابک صفری‌تورج، درباره وضعیت خانه تاریخی منصوری در شهرستان ملایر، افزود: این بنا متعلق به عبدالصمد منصوری با حدود ۲۸۵۰ مترمربع مساحت و در دو طبقه احداث شده، طبقه اول بنا با

طاق‌های ضربی و خشتی و در اواخر دوره قاجار بنا شده و طبقه دوم در دوره پهلوی به بنا اضافه شده است. وی اضافه کرد: این خانه تاریخی دی‌ماه سال ۸۰ با شماره ۴۶۹۱ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسید اما به علت اینکه توسط دولت تملک نشده بود و ورثه تمایلی به ثبتی بودن آن نداشتند، در سال ۹۰ با درخواست آنها از فهرست آثار ملی خارج شد.

معاون میراث‌فرهنگی استان همدان تصریح کرد: در سال‌هایی که بنا در فهرست آثار ملی ایران بود، اقدامات مرمتی خوبی در آن توسط میراث‌فرهنگی انجام شد اما بعد از سال ۹۰ میراث نتوانست در امر مرمت بنا ورود پیدا کند. صفری‌تورج در بخش دیگری بیان کرد: در سال‌های اخیر شهرداری ملایر پیگیری‌هایی برای تملک بنا

انجام داد و سه دانگ بنا را خریداری کرد، شهرداری همچنین پیگیر خریداری مابقی بنا است تا تملک کامل صورت بگیرد. وی با اشاره به اینکه شهرداری لایحه‌ای تنظیم کرده که اجازه ورود به بنا برای اقدامات مرمتی را داشته باشد، گفت: مشاور مرمت نیز انتخاب شده و طرح مرمت بنا در دست اقدام است و امیدواریم در آینده نزدیک تملک کامل و مرمت بنا صورت بگیرد تا پس از آن برای ثبت مجدد بنا در فهرست آثار ملی اقدام کنیم.

تعیین محدوده یک تپه باستانی پس از نیم قرن

سجاد علی‌بیگی - عضو هیأت علمی دانشگاه رازی و سرپرست هیأت باستان‌شناسی قواخ تپه - درباره آغاز فصل دوم کاوش‌ها در این تپه باستانی گفت: محوطه باستانی «قواخ تپه» در چهار کیلومتری جنوب بخش کوزران در غرب شهرستان کرمانشاه و ۴۲ کیلومتری غرب کرمانشاه قرار گرفته و در سال ۱۳۴۸ به شماره ۸۵۶ در فهرست آثار ملی ثبت شده است.

او افزود: در این فصل ۵۱ گمانه در پیرامون محوطه حفر شد که نشان می‌دهد محوطه در اوج گسترش خود حدود ۱۰۰ هکتار وسعت داشته و با توجه به ابعاد و اندازه و میزان نهشته‌های باستان‌شناختی آن در دوره اشکانی وسعتی به اندازه یک شهر داشته و مرکز استقرار مهمی در منطقه بوده است. علی‌بیگی با اشاره به کشف قطعات سفال

باستان‌شناسان در قواخ تپه (بقای تپه) در کرمانشاه از تعیین گستره این محوطه باستانی پس از گذشت نیم قرن از ثبت آن در فهرست آثار ملی و همچنین یافته‌هایی مهم از آخرین کاوش‌ها خبر دادند.

فصل دوم پژوهش‌های باستان‌شناختی در محوطه باستانی قواخ تپه به انجام رسید و باستان‌شناسان برای تعیین گستره این محوطه باستانی راهی کوزران کرمانشاه شدند. در نخستین فصل کاوش این تپه، کتیبه‌ای کشف شد که از سارگن دوم، یکی از پادشاهان مقتدر آشور در این منطقه نشان داشت. باستان‌شناسان معتقدند قدمت قواخ تپه کوزران بیشتر از عمر حکومت سارگن دوم است به نحوی که قدمت برخی از لایه‌های کاوش‌شده به حدود ۱۳۰۰ پیش از میلاد مسیح بازمی‌گردد.

و ظروف سفالی در گمانه‌زنی فصل دوم پژوهش‌های باستان‌شناختی این محوطه تاریخی، گفت: گمانه‌های کاوش شده در عمق‌های ۵۰ سانتیمتری تا ۱۰۰ سانتیمتری به بقایای درجا برخورد کرده و کاوش در بیشتر گمانه‌های خراب از عرصه برای اطمینان از نبود بقایای باستان‌شناسی تا عمق بیش از دو متر ادامه یافته است. عضو هیأت علمی دانشگاه رازی افزود: نقشه‌برداری در این محوطه در وسعتی معادل ۳۴۰ هکتار با استفاده از روش فتوگرامتری بُرد کوتاه به انجام رسید و عرصه محوطه و حریم پیشنهادی آن روی نقشه مشخص شد. به گفته این باستان‌شناس، در گمانه‌زنی سال ۱۴۰۰ این تپه باستانی، قطعاتی از یک سنگ یادمان آشوری مربوط به روزگار سارگن دوم، شاه مقتدر آشوری مربوط به سال‌های پایانی قرن هشتم پیش از میلاد از این محوطه به دست آمد که نشان از اهمیت آن در

پژوهش‌های باستان‌شناسی عصر آهن ایران است. سرپرست هیأت باستان‌شناسی قواخ تپه یادآور شد: برنامه تعیین عرصه و پیشنهاد حریم این محوطه باستانی با مجوز پژوهشگاه

میراث‌فرهنگی و گردشگری از محل اعتبارات پژوهشی اداره کل میراث‌فرهنگی استان کرمانشاه و توسط گروه باستان‌شناسی دانشگاه رازی انجام شده است.